

แนวทางการบริหารงานวิชาการโรงเรียนบ้านปางขอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาเชียงราย เขต 1

The Guidelines for Academic Affairs Administration of Ban Pangkhon School
under Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 1

นายเสกสรร สิทธิวงศ์

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก อาจารย์ ดร.ไพโรภ รัตนชวงค์

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม อาจารย์ ดร.พูนชัย ยาวีราช

หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ตำบลบ้านดู่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบ้านปางขอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบ้านปางขอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 และ 3) เพื่อเสนอแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบ้านปางขอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 โดยใช้วิธีการวิจัยทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบบันทึกการวิเคราะห์เอกสาร แบบสอบถาม และการสนทนากลุ่ม ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษา ครู ตัวแทนผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ คือ รองผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ผู้บริหารสถานศึกษา ศิษยานุศิษย์ ตัวแทนครู ตัวแทนผู้ปกครอง ตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษา รวมทั้งสิ้นจำนวน 20 คน โดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

1. สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบ้านปางขอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 พบว่า 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ในภาพรวมมีคุณภาพการปฏิบัติอยู่ระดับมากที่สุด 2) ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ในภาพรวมมีคุณภาพการปฏิบัติอยู่ระดับมาก 3) ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ในภาพรวมมีคุณภาพการปฏิบัติอยู่ระดับปานกลาง 4) การนิเทศการศึกษา ในภาพรวมมีคุณภาพการปฏิบัติอยู่ระดับปานกลาง และ 5) การวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ในภาพรวมมีคุณภาพการปฏิบัติอยู่ระดับมาก

2. เหตุปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารงานวิชาการโรงเรียนบ้านปางขอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 พบว่า ปัจจัยภายในด้านการบริหาร 4 Ms คือ ปัจจัยด้านบุคลากร (Man) พบว่า มีปัญหาขาดแคลนบุคลากรครู ปัจจัยด้านการเงิน (Money) พบว่า มีปัญหาความคล่องตัวในการเบิกจ่าย ปัจจัยด้าน วัสดุ อุปกรณ์ (Material) พบว่า มีปัญหา ด้านเทคโนโลยีการสื่อสาร และด้านการบริหารจัดการ (Management) พบว่า มีปัญหาความต่อเนื่องในการบริหารจัดการ ส่วนด้านปัจจัยภายนอก คือ ปัจจัยด้านความสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน ปัจจัยด้านนักเรียน เป็นนักเรียนชนเผ่าชาติพันธุ์ พบว่า มีปัญหาด้านการสื่อสาร ทักษะการคิดวิเคราะห์ ปัจจัยด้านผู้ปกครอง พบว่า บางส่วนมองข้ามความสำคัญของการศึกษา และปัจจัย ด้านเศรษฐกิจ สังคมและชุมชน พบว่า องค์กรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษา ยังเพิกเฉยและไม่ค่อยให้ความร่วมมือ กับการจัดการศึกษา และการประสานงานระหว่างโรงเรียนและชุมชน

3. แนวทางการบริหารงานวิชาการโรงเรียนบ้านปางขอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 1

3.1 การบริหารงานวิชาการตามขอบข่ายภารกิจงานวิชาการ 5 ด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตร ของสถานศึกษา ควรมีการส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนได้ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ด้านการจัด การเรียนการสอนในสถานศึกษา ควรมีการรวบรวมเอกสารหลักสูตรสำหรับให้ครูใช้ศึกษาค้นคว้าหาข้อมูล ด้านการพัฒนา และส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ควรมีการร่วมสำรวจแหล่งการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งใน โรงเรียน ชุมชนและท้องถิ่น ด้านการนิเทศการศึกษา ควรมีการสำรวจ ศึกษาและวิเคราะห์เพื่อทราบสภาพปัญหาและ ความต้องการในการนิเทศ และด้านการวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ควรมีการวิเคราะห์ และกำหนดเครื่องมือ วิธีการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง

3.2 การบริหารงานวิชาการตามขอบข่ายภารกิจงานวิชาการ โดยยึดกระบวนการ POCCC พบว่า ด้านการวางแผน (Planning) ควรมีการจัดบุคลากรลงสอนในแต่ละสาระการเรียนรู้ ในกรณีที่ไม่มีครูตรงตามวิชาเอก และมีการนิเทศ กำกับติดตาม เพื่อชี้แนะแนวทางในการจัดการเรียนรู้สำหรับครูที่บรรจุใหม่ รวมถึงมีการจัดประชุม หรือสัมมนาเพื่อให้ความรู้ในด้านการบริหารงานวิชาการแก่คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ด้าน การจัดโครงสร้างองค์กร (Organizing) ควรจัดครูที่มีให้ลงตามวิชาเอกของตน ด้านการบังคับบัญชา (Command) ควรมีการกำกับติดตาม นิเทศ ให้ความรู้ โดยหัวหน้างานวิชาการหรือผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าช่วงชั้น เกี่ยวกับ งานด้านวิชาการ ด้านการประสานงาน (Coordinate) ควรให้มีการประสานงานกันเป็นลำดับขั้น เพื่อความเป็น การกระจายอำนาจ และคล่องตัวในด้านการบริหารงาน 4 ฝ่าย และด้านการควบคุม (Control) ควรส่งเสริมให้ ครูดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ โดยเน้นการประเมินผลตามสภาพจริง

Abstract

The purposes of this study were: 1) to examine the state of academic affairs administration of Ban Pangkhon School under Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 1; 2) to examine the factors affecting the academic affairs administration of Ban Pangkhon School under Chiang Rai

Primary Educational Service Area Office 1; 3) to propose the guidelines for academic affairs administration of Ban Pangkhon School under Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 1. The research design employed mixed-method approach covering quantitative and qualitative. The research instruments were documentary analysis, questionnaire, and focus group discussion. The samples were 20 participants that covered school principal, teachers, parents representatives, basic education board of committee, and specialist informants were vice director of Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 1, school administrators, educational supervisors, teacher representatives, parents representatives, school board of committee representatives. The findings revealed that:

1. The state of academic affairs administration of Ban Pangkhon School under Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 1 indicated that: 1) The school curriculum development, in overall, was found at the highest level. 2) The instructional administration, in overall, was found at the high level. 3) The development and promotion of learning resources, in overall, was found at the moderate level. 4) The educational supervision, in overall, was found at the moderate level. 5) The assessment, evaluation, and credits transfer, in overall, was found at the high level.

2. The key factors affecting the academic affairs administration of Ban Pangkhon School under Chiang Rai Educational Service Area Office 1 based on 4 Ms model were reported. Man: Lack of teachers. Money: Lack of fluidity in payment system. Material: Problems in communication technology. Management: Problems of inconsistent management. The external factors were the relationship and participation of school and community. Student factors were that ethnic students had problems in communication skills and critical thinking skills. Parents factors were that some parents overlooked the importance of education. Socio-economic factors were that organizations involved in education ignored and did not participate in education administration, and coordination between school and community.

3. The guidelines for academic affairs administration of Ban Pangkhon School under Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 1 were proposed.

- 3.1 The academic affairs administration covering 5 domains indicated that: School curriculum development: Should encourage teachers to teach students to learn by self-discovery approach. The instructional management: Should provide collection of curriculum materials for teachers to study. Development and promotion of learning resources: Should survey learning resources related to quality education development in the school and community. Education supervision: Should survey, study, and analyze problems and needs in supervision. Evaluation and

credits transfer: Should analyze and determine tools and methods in authentic assessment and evaluation.

3.2 The academic affairs administration based on POCCC framework was proposed. Planning: Should assign teachers to teach in each learning area, and, in the case of lack of teacher of direct discipline background, should administer supervision and monitoring to provide instructional managements for newly recruited teachers. Should organize meetings or seminars to orient the knowledge on academic affairs administration for school board of committee and stakeholders. Organizing: Should assign teachers with direct discipline background to teach the respective subjects. Command: Should monitor and supervise to orient the knowledge on academic affairs administration to head of academic affairs or school administrators, and head of class level. Coordinate: Should coordinate using hierarchy levels in order to decentralize the authority and flexibility of the 4 division administration. Control: Should encourage teachers to implement authentic assessment and evaluation methods.

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

งานวิชาการเป็นงานหลักของสถานศึกษา และหัวใจสำคัญที่จะส่งผลให้การพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา งานวิชาการจึงกลายเป็นงานที่เป็นศูนย์กลางของสถานศึกษา ครอบคลุมสถานศึกษาทั้งระบบ ดังนั้น สถานศึกษาใดที่มีงานวิชาการก้าวหน้า หรือเป็นเลิศด้านวิชาการย่อมได้รับชื่อเสียงเป็นที่นิยม เป็นที่ยอมรับ หากแม้สถานศึกษาใดมีงานวิชาการที่ล่าช้า หรือมีผลงานที่ย่ำแย่ สถานศึกษานั้นก็จะไม่เป็นที่ยอมรับ ขาดซึ่งความศรัทธา และมักเสื่อมถอยไปในที่สุด หลักการของงานวิชาการซึ่งเป็นงานเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้เป็นไปตามกรอบหลักสูตรแกนกลาง และจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนและสังคม โดยมีผู้บริหาร ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วม มุ่งส่งเสริมสถานศึกษาให้จัดกระบวนการเรียนรู้ โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ พัฒนาแหล่งเรียนรู้ ส่งเสริมการร่วมมือเป็นเครือข่ายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 : 34) ดังนั้นจึงไม่มีโรงเรียนใดที่จะปฏิเสธได้ว่า การบริหารงานด้านวิชาการเป็นปัจจัยหลักหรือหัวใจในการขับเคลื่อนองค์กรทางการศึกษาให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป็นที่ยอมรับของสังคม

มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาจากผลงานทางวิชาการ เนื่องจากงานด้านวิชาการเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรของการจัดการศึกษา เป็นงานหลักขององค์กรทางการศึกษา และการจัดการเรียนการสอนโดยตรง สิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพของการบริหารด้านวิชาการที่สำคัญประการหนึ่ง คือ ผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียน จากผลการรายงานการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลในภาพรวมปีการศึกษา 2558 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนในจังหวัดเชียงราย เปรียบเทียบกับระดับประเทศ ระดับสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับจังหวัด พบว่า โรงเรียนบ้านปางขอน ซึ่งอยู่ในกลุ่มโรงเรียนพื้นที่สูง ตำบลห้วยชมภู อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย มีผลของค่าเฉลี่ยทั้ง 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ปรากฏว่ามีค่าเฉลี่ยที่ต่ำกว่าระดับจังหวัด (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2558 : 63) จากการรายงานดังกล่าวสามารถสะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพด้านผู้เรียนหรืองานบริหารด้านวิชาการของโรงเรียน ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ต่ำกว่าเกณฑ์ที่มาตรฐานกำหนด โดยมีคะแนนแต่ละวิชา ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ดังต่อไปนี้ วิชาภาษาไทยมีคะแนนอยู่ที่ 48.52 วิชาคณิตศาสตร์มีคะแนนอยู่ที่ 28.46 วิชาวิทยาศาสตร์มีคะแนนอยู่ที่ 35.27 วิชาสังคมศึกษามีคะแนนอยู่ที่ 39.42 วิชาภาษาอังกฤษมีคะแนนอยู่ที่ 25.58 และผลการสอบของโรงเรียนเป็นอันดับที่ 526 จากจำนวนโรงเรียนทั้งหมดในจังหวัดเชียงราย ซึ่งมีจำนวน 630 โรงเรียน (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย, 2559 : 33) ส่วนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนตามรายวิชาดังนี้ วิชาภาษาไทยมีคะแนนอยู่ที่ 46.38 วิชาคณิตศาสตร์มีคะแนนอยู่ที่ 18.20 วิชาวิทยาศาสตร์มีคะแนนอยู่ที่ 32.25 วิชาสังคมศึกษามีคะแนนอยู่ที่ 45.00 ภาษาอังกฤษมีคะแนนอยู่ที่ 26.75 และผลการสอบของโรงเรียนเป็นอันดับที่ 172 จากจำนวนโรงเรียนทั้งหมดในจังหวัดเชียงราย ซึ่งมีจำนวน 254 โรงเรียน (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย, 2558 : 59) ดังนั้นการพัฒนางานด้านวิชาการเพื่อยกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจึงเป็นเรื่องเร่งด่วนที่ควรจะต้องดำเนินการ เพราะผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนถือว่าเป็นตัวชี้วัดคุณภาพด้านการบริหารงานวิชาการได้เป็นอย่างดี ตลอดจนการพัฒนาผู้เรียนที่พร้อมไปด้วยคุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ การใฝ่เรียนรู้อย่างไม่มีที่สิ้นสุด ผู้บริหารและคณะครูจึงเล็งเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ เพื่อยกระดับคุณภาพมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และมีแนวทางการบริหารจัดการทางด้านงานวิชาการที่มีคุณภาพ

การบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจในการขับเคลื่อนองค์กรทางการศึกษา ย่อมอาจมีปัญหาที่เกิดขึ้นมาเนื่องจากกระบวนการบริหารงานที่ไม่ราบรื่น เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนอยู่ในระดับต่ำ ปัญหาของครูที่เขียนย้ายโรงเรียนบ่อย ปัญหาครูไม่ครบชั้นหรือได้รับงานสอนที่ไม่ตรงตามความถนัดของตนเองตามสาระการเรียนรู้ที่รับผิดชอบ เป็นต้น ซึ่งปัญหาเหล่านี้ มักพบอยู่ในโรงเรียนที่มีถิ่นฐานอยู่ในเขตทุรกันดารหรือพื้นที่สูง ซึ่งโรงเรียนบ้านปางขอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 1 เป็นโรงเรียนที่อยู่ในเขตพื้นที่สูงของตำบลห้วยชมภู เขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ก็ได้ประสบปัญหาเหล่านี้ในแง่ของการบริหารงานวิชาการอยู่เช่นกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพและเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานด้านวิชาการของโรงเรียนบ้านปางขอน และเพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารงานวิชาการ ให้ได้ตามมาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนบ้านปางขอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 1
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนบ้านปางขอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1
3. เพื่อเสนอแนวทางการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนบ้านปางขอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 1

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ทราบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบ้านปางขอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 1
2. เพื่อหาแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบ้านปางขอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 1
3. ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถใช้ผลการวิจัยและแนวทางการบริหารงานวิชาการ เป็นข้อมูลและแนวทาง ในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสม
4. ผู้บริหารสถานศึกษา สามารถนำแนวทางการบริหารงานวิชาการสถานศึกษานี้ไปปรับใช้กับการบริหาร สถานศึกษาของตนเอง เพื่อให้การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาเกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร
ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษา ครู ตัวแทนผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ชั้นพื้นฐาน และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ คือ รองผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขต 1 ผู้บริหาร สถานศึกษา ศึกษานิเทศก์ ตัวแทนครู ตัวแทนผู้ปกครอง ตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษา รวมทั้งสิ้นจำนวน 20 คน โดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposing Sampling)
2. ขอบเขตเนื้อหา
 - 2.1 การบริหารขอบข่ายและภารกิจงานวิชาการ 5 ด้าน ตามหลักสูตรของสถานศึกษา ประกอบด้วย ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาและส่งเสริม ให้มีแหล่งเรียนรู้ ด้านการนิเทศการศึกษา และด้านการวัด ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน
 - 2.2 หลักทฤษฎี POCCC 5 ขั้นตอน ของ Henri Fayol (1923 : 19) ประกอบด้วย ขั้นการวางแผน (Planning) ขั้นการจัดโครงสร้างขององค์กร (Organizing) ขั้นการบังคับบัญชา (Command) ขั้นการประสานงาน (Coordinate) และขั้นการควบคุม (Control)

2.3 ปัจจัยภายในด้านการบริหาร 4 Ms ที่มีผลต่อการบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย Man (ด้านบุคคล) Money (ด้านงบประมาณการเงิน) Material (ด้านเครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์) และ Management (ด้านการบริหาร)

2.4 ปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการบริหารงานวิชาการประกอบด้วย ด้านความสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของโรงเรียนกับชุมชน ด้านนักเรียน ด้านผู้ปกครอง ด้านเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการบริหารและการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเชียงรายวิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษา 1 คน ครู 13 คน ตัวแทนผู้ปกครอง 6 คน (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และมัธยมศึกษาปีที่ 3) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 7 คน รวมทั้งสิ้น 27 คน ได้มาโดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposing Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบบันทึกการวิเคราะห์เอกสาร (Document Research) และแบบสอบถาม เรื่อง สภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนบ้านปางขอน โดยแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ทำงาน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) และตอนที่ 2 สอบถามสภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนบ้านปางขอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) และประเมินค่า (Rating)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาขอหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายถึงผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านปางขอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 จากนั้น ขออนุญาตผู้อำนวยการเก็บข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ เมื่อดำเนินการเก็บแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามเพื่อเตรียมการวิเคราะห์ข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 1 นำมาวิเคราะห์ โดยหาความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย ส่วนข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 2 นำมาวิเคราะห์ โดยใช้การหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้การแปลผลข้อมูล โดยนำค่าเฉลี่ยมาเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของ บุญชม ศรีสะอาด (2554 : 121) ดังนี้

4.51 - 5.00	หมายถึง	มีคุณภาพในการปฏิบัติในระดับมากที่สุด
3.51 - 4.50	หมายถึง	มีคุณภาพในการปฏิบัติในระดับมาก
2.51 - 3.5	หมายถึง	มีคุณภาพในการปฏิบัติในระดับปานกลาง
1.51 - 2.50	หมายถึง	มีคุณภาพในการปฏิบัติในระดับน้อย
1.00 - 1.50	หมายถึง	มีคุณภาพในการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อคุณภาพในด้านการบริหารงานวิชาการโรงเรียนบ้านปางขอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย รองผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 จำนวน 1 คน ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน ศึกษานิเทศก์ จำนวน 1 คน ตัวแทนครู จำนวน 5 คน ตัวแทนผู้ปกครอง จำนวน 2 คน ตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 11 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการงานวิชาการและปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการจัดการ และแนวทางการเพิ่มศักยภาพการบริหารจัดการงานวิชาการ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาขอหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายถึงกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จากนั้นดำเนินการจัดกิจกรรมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ตามกำหนดการที่วางไว้ โดยมีประเด็นการสนทนา คือ ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อคุณภาพในด้านการบริหารงานวิชาการโรงเรียนบ้านปางขอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1

4. การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหาสำคัญ (Content Analysis) รวมถึงวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับเหตุปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อคุณภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนบ้านปางขอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 โดยการเขียนความเรียง

ขั้นตอนที่ 3 แนวทางการบริหารจัดการงานวิชาการโรงเรียนบ้านปางขอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย รองผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 จำนวน 1 คน ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน ศึกษานิเทศก์ จำนวน 1 คน ครู จำนวน 5 คน ตัวแทนผู้ปกครอง จำนวน 2 คน คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 11 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาขอหนังสือเชิญจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายถึงกลุ่มผู้ให้ข้อมูล จากนั้น ดำเนินการจัดกิจกรรมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ตามกำหนดการที่วางไว้ โดยมีประเด็นการสนทนา คือ การหาแนวทางการบริหารจัดการงานวิชาการโรงเรียนบ้านปางขอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1

4. การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาสำคัญจากแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ตามประเด็นคำถามที่กำหนด

สรุปผลการวิจัย

1. ศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนบ้านปางขอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 โดยแบ่งเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

1.1 ประเด็นที่ 1 ผลการศึกษาจากรายงานประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR) ปีการศึกษา 2557 – 2558 ทั้งหมด 15 มาตรฐาน พบว่า มาตรฐานที่ 3 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รัก การเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร มาตรฐานที่ 11 สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ และมาตรฐานที่ 12 สถานศึกษามีการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามที่กำหนดกฎกระทรวง มีระดับ คุณภาพ พอใช้

1.2 ประเด็นที่ 2 ผลการศึกษาจากแบบสอบถามสภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนบ้านปางขอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 มีดังนี้

1.2.1 การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา พบว่า 1) ด้านการวางแผน (Planning) โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก รายการที่มีการดำเนินการสูงสุด คือ มีการวิเคราะห์โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับ สภาพบริบทของชุมชน 2) ด้านการจัดโครงสร้างองค์กร (Organizing) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก รายการที่มี การดำเนินการสูงสุด คือ มีการจัดโครงสร้างการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพบริบทของ ชุมชน 3) ด้านการบังคับบัญชา (Command) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด รายการที่มีการดำเนินการสูงสุด คือ มีการส่งเสริมให้ครูและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร และมีการปรับปรุงการพัฒนา หลักสูตรสถานศึกษาอย่างเหมาะสมสอดคล้องกับปัญหาและสภาพบริบทของชุมชน 4) ด้านการประสานงาน (Coordinate) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด รายการที่มีการดำเนินการสูงสุด คือ มีการประสานงานระหว่าง ผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาและงานบริหารงาน 4 ฝ่ายกันอย่างสม่ำเสมอ 5) ด้านการควบคุม (Control) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก รายการที่มีการดำเนินการสูงสุด คือ มีการส่งเสริมให้ครูวัดและประเมินผลการเรียน การสอนตามสภาพจริงและมีการกำกับ ดูแลให้ครูนำผลการวัดและการประเมินมาใช้แก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียน อย่างสม่ำเสมอ

1.2.2 การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา พบว่า 1) ด้านการวางแผน (Planning) โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง รายการที่มีการดำเนินการสูงสุด คือ มีการส่งเสริมการจัดการศึกษาตามหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2) ด้านการจัดโครงสร้างองค์กร (Organizing) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก รายการที่มีการดำเนินการสูงสุด คือ มีการส่งเสริมการสร้างอัตลักษณ์ “ยูวเกษตรพอเพียง” และเอกลักษณ์ “โรงเรียน เสริมสร้างอาชีพบนพื้นฐานความพอเพียง” ของโรงเรียนให้โดดเด่น 3) ด้านการบังคับบัญชา (Command) โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง รายการที่มีการดำเนินการสูงสุด คือ การดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามโครงสร้าง รายวิชาโดยยึดหลักสูตรสถานศึกษา 4) ด้านการประสานงาน (Coordinate) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด รายการที่มีการดำเนินการสูงสุด คือ มีการประสานงานระหว่างผู้บังคับบัญชาหรือหัวหน้ากลุ่มสาระกับครูผู้สอน ประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้อยู่เสมอ 5) ด้านการควบคุม (Control) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

รายการที่มีการดำเนินการสูงสุด คือ มีการจัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบการวัดและประเมินผล

1.2.3 การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ พบว่า 1) ด้านการวางแผน (Planning) โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย รายการที่มีการดำเนินการสูงสุด คือ มีการศึกษา วิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อและเทคโนโลยี เพื่อการจัดการเรียนการสอนและบริหารงานวิชาการ 2) ด้านการจัดโครงสร้างองค์กร (Organizing) โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง รายการที่มีการดำเนินการสูงสุด คือ มีการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตามแนวของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา 3) ด้านการบังคับบัญชา (Command) โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง รายการที่มีการดำเนินการสูงสุด คือ มีการส่งเสริมและพัฒนาการใช้แหล่งเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 4) ด้านการประสานงาน (Coordinate) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก รายการที่มีการดำเนินการสูงสุด คือ มีการตอบรับ และให้ความช่วยเหลือจากผู้ปกครององค์กรหรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดตั้งและส่งเสริมแหล่งการเรียนรู้ 5) ด้านการควบคุม (Control) โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง รายการที่มีการดำเนินการสูงสุด คือ มีการประเมินผลการพัฒนาการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

1.2.4 การนิเทศการศึกษา พบว่า 1) ด้านการวางแผน (Planning) โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย รายการที่มีการดำเนินการสูงสุด คือ มีการชี้แจงทำความเข้าใจแก่ครูผู้สอนเกี่ยวกับการนิเทศและการรับการนิเทศ 2) ด้านการจัดโครงสร้างองค์กร (Organizing) โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง รายการที่มีการดำเนินการสูงสุด คือ มีการนิเทศภายในระดับสายงานการบริหารลงสู่การนิเทศระดับสายงานย่อยต่อไป ตามลำดับของสายงานภายใน 3) ด้านการบังคับบัญชา (Command) โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง รายการที่มีการดำเนินการสูงสุด คือ มีการนิเทศชั้นเรียนเพื่อทราบปัญหาและให้คำแนะนำด้านการจัดการเรียนการสอนของผู้นิเทศ 4) ด้านการประสานงาน (Coordinate) โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง รายการที่มีการดำเนินการสูงสุด คือ มีการติดตามประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนของสถานศึกษา 5) ด้านการควบคุม (Control) โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง รายการที่มีการดำเนินการสูงสุด คือ มีการดำเนินการนิเทศตามปฏิทินการนิเทศของผู้นิเทศอย่างชัดเจน

1.2.5 การวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน พบว่า 1) ด้านการวางแผน (Planning) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก รายการที่มีการดำเนินการสูงสุด คือ มีการวางแผนดำเนินการวัดผลและประเมินผลอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง 2) ด้านการจัดโครงสร้างองค์กร (Organizing) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก รายการที่มีการดำเนินการสูงสุด คือ สถานศึกษาได้กำหนดเกณฑ์การเทียบโอนความรู้ ทักษะประสบการณ์ และผลการเรียนจากสถานศึกษาตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด 3) ด้านการบังคับบัญชา (Command) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก รายการที่มีการดำเนินการสูงสุด คือ มีมีการจัดระบบสารสนเทศด้านการวัดผลและการเทียบโอนผลการเรียนเพื่อใช้ในการอ้างอิง ตรวจสอบและใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอน 4) ด้านการประสานงาน (Coordinate) โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง รายการที่มีการดำเนินการสูงสุด คือ มีการรายงานผลการเรียนและพฤติกรรมที่ควรแก้ไขของนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบ 5) ด้านการควบคุม (Control) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก รายการที่มีการดำเนินการสูงสุด คือ มีการวัดผล ประเมินผล เทียบโอน

ประสบการณ์ผลการเรียน และอนุมัติผลการเรียนและมีการจัดการประเมินผลการเรียนทุกช่วงชั้นและจัดให้มีการซ่อมเสริมกรณีที่ผู้เรียนไม่ผ่านการประเมิน

3. ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อคุณภาพภายในด้านการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบ้านปางขอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 สรุปได้ดังนี้

3.1 ปัจจัยภายในด้านการบริหาร (4Ms) พบว่า บุคลากร (Man) มีไม่เพียงพอและสอนไม่ตรงตามวิชาเอก เงิน (Money) มีปัญหาความคล่องตัวในการเบิกจ่าย วัสดุ อุปกรณ์ (Material) มีปัญหาด้านเทคโนโลยี การสื่อสาร ด้านอินเทอร์เน็ต การบริหารจัดการ (Management) มีปัญหาที่เกิดจากการโยกย้ายของครูอยู่บ่อยครั้ง

3.2 ปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการบริหารงานวิชาการ พบว่า 1) ปัจจัยด้านความสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน มีการประสานงาน การขอรับความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน 2) ปัจจัยด้านนักเรียน เด็กนักเรียนร้อยละ 100 เป็นนักเรียนชนเผ่าชาติพันธุ์ มีปัญหาด้านการสื่อสาร 3) ปัจจัยด้านผู้ปกครอง ผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่ ขาดความรู้ความเข้าใจ ทำให้ไม่สามารถสอนซ่อมเสริมหรือช่วยเหลือบุตรหลานของตนเองในเรื่องของการบ้านหรืองานที่ครูสั่งได้ 4) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคมและชุมชน เศรษฐกิจคนในชุมชนส่วนใหญ่มีฐานะค่อนข้างดี มีอาชีพการทำไร่กาแฟ มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง 5) ด้านสังคมรอบข้างหรือหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น องค์กรบริหารส่วนตำบล ยังมีปัญหาด้านการช่วยเหลือชุมชน การไม่ให้ความร่วมมือ การทะเลาะต่อหน้าที่

4. แนวทางการบริหารงานวิชาการโรงเรียนบ้านปางขอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษา

เชียงราย เขต 1 สรุปได้ดังนี้

4.1 แนวทางการบริหารงานวิชาการตามกรอบภาระงานวิชาการ 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ควรมีการส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนได้ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้และเครือข่ายการเรียนรู้ 2) ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ควรมีการรวบรวมเอกสารหลักสูตรสำหรับให้ครูใช้ศึกษาค้นคว้าหาข้อมูล 3) ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ควรมีการร่วมสำรวจแหล่งการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในโรงเรียน ชุมชนและท้องถิ่น 4) ด้านการนิเทศการศึกษา ควรมีการสำรวจ ศึกษาและวิเคราะห์เพื่อทราบสภาพปัญหาและความต้องการในการนิเทศ 5) ด้านการวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ในกระบวนการวางแผนควรมีการวิเคราะห์และกำหนดนโยบายทั่วไปเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลการเรียนในเรื่องเครื่องมือ

4.2 แนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักทฤษฎี POCCC ของ Henri Fayol (1923 : 19) ดังนี้ 1) ด้านการวางแผน (Planning) ควรมีการประชุม เพื่อหารือการจัดบุคลากรลงสอนในแต่ละสาระการเรียนรู้ ในกรณีที่ไม่มีครูตรงตามวิชาเอก เพื่อให้ได้ตามความสนใจและความถนัดของครูที่จะสอนในสาระที่ไม่ใช่เอกของตนเอง และการนิเทศ กำกับติดตาม เพื่อชี้แนะแนวทางในการจัดการเรียนรู้สำหรับครูที่บรรจุใหม่ โดยครูพี่เลี้ยงหรือผู้บริหาร รวมถึงมีการจัดประชุมหรือสัมมนาเพื่อให้ความรู้ในด้านการบริหารงานวิชาการแก่คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง 2) ด้านการจัดโครงสร้างองค์กร (Organizing) ควรจัดครูที่มีให้ลงตามวิชาเอกของตน หากสาระการเรียนรู้ใดไม่มีครูตรงตามวิชาเอก ให้ครูผู้สอนเสนอตัวเข้ารับหน้าที่ตามความสามารถและความถนัด 3) ด้าน

การบังคับบัญชา (Command) ควรมีการกำกับติดตาม นิเทศ ให้ความรู้ โดยหัวหน้างานวิชาการ หรือผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าช่วงชั้น เกี่ยวกับงานด้านวิชาการ ซึ่งงานวิชาการถือเป็นหน้าที่ของครูทุกๆ คน เพราะงานวิชาการหมายถึง งานธุรการชั้นเรียนทุกๆ อย่างที่ครูทุกคนต้องทำ 4) ด้านการประสานงาน (Coordinate) ควรให้มีการประสานงานกันเป็นลำดับขั้น เพื่อความเป็นการทำงานกระจายอำนาจ และคล่องตัวในด้านการบริหารงาน 4 ฝ่าย รวมไปถึงการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานภายนอก เช่น ชุมชน องค์กรบริหารส่วนตำบล และมีการรายงานผลตามลำดับขั้นไปยังฝ่ายงานต่างๆ หรือผู้บริหารทราบ และ 5) ด้านการควบคุม (Control) ควรส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ โดยเน้นการประเมินผลตามสภาพจริง

อภิปรายผล

1. สภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนบ้านปางขอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ซึ่งผู้ศึกษาได้สังเคราะห์ เนื้อหาสำคัญ ดังต่อไปนี้ โรงเรียนบ้านปางขอนมีการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา โดยการวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพบริบทของชุมชน และกำหนดวิสัยทัศน์ อัตลักษณ์ และจัดโครงสร้างการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพบริบทของชุมชน ให้ครูจัดการเรียนการสอนโดยปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในการจัดการเรียนรู้ แต่การบูรณาการการสอนให้เชื่อมโยงกับรายวิชาอื่นในรูปแบบที่หลากหลาย ยังมีไม่มากและยังไม่สามารถทำให้ครูผู้สอนทุกคน สามารถบูรณาการเข้ากับวิชาที่ตนเองสอนได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูผู้สอนยังขาดความรู้ความเข้าใจ และประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งส่วนใหญ่ครูโรงเรียนบ้านปางขอนจะเป็นครูที่บรรจุใหม่ มีการส่งเสริมให้ครูและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการพัฒนา ปรับปรุง หลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพปัญหาของชุมชน แต่ขาดการกำกับติดตามให้มีการประเมินผลและสรุปผลการพัฒนาหลักสูตร ภายในองค์กรมีการประสานงานระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชาและงานบริหาร 4 ฝ่ายอย่างสม่ำเสมอ และมีการส่งเสริมให้ครูทำการวัดผล ประเมินผลการเรียนการสอนตามสภาพจริง แต่ขาดการวิเคราะห์และกำหนดนโยบายทั่วไปเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลการเรียนในเรื่องการจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริง สอดคล้องกับงานวิจัยของ วราภรณ์ อริยธนพล (2552 : 172) การบริหารงานวิชาการนั้นเป็นงานที่สำคัญที่สุด เพราะการจัดการศึกษาเป็นการวางพื้นฐานในการพัฒนาคนให้สามารถแสวงหาความรู้ สามารถปรับตัวอยู่ได้ในสังคมอย่างมีความสุข

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการโรงเรียนบ้านปางขอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 พบว่า ประสพสภาพปัญหาด้านบุคลากรที่มีไม่เพียงพอ และสอนไม่ตรงตามวิชาเอก ครูผู้สอนส่วนใหญ่เป็นครูบรรจุใหม่ จึงยังไม่มีประสบการณ์ด้านการสอนหรืออาจจะมีน้อย ทำให้เกิดปัญหาในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญอันดับแรกๆ ของการบริหารงานด้านวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2541 : 106) ได้กล่าวว่า ครูมีความสำคัญต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน เพราะการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนมีคุณภาพและบรรลุเป้าหมายตามหลักสูตรนั้นขึ้นอยู่กับครูผู้สอน ดังนั้น ปัจจัยครูผู้สอนจึงมีความสำคัญที่มีผลต่อการบริหารงานวิชาการ อนึ่งการใช้จ่ายเงินภายในหน่วยงานขาดความคล่องตัวในการเบิกจ่าย เพราะต้องขึ้นขั้นตอนของการเบิกจ่ายให้เป็นไปตามระเบียบทางราชการ ส่งผลให้

การจัดซื้อจัดจ้างอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้เกิดความล่าช้า ไม่ต่อเนื่อง เทคโนโลยีด้านการสื่อสาร ด้านอินเทอร์เน็ต ก็ประสบปัญหาความไม่เสถียร ส่งผลต่อการทำงานของคณะครูในการรับ-ส่งข้อมูลข่าวสารจากทางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและจากทางราชการ ปัญหานี้ยังกระทบไปถึงเด็กนักเรียน เพราะเด็กนักเรียนไม่สามารถสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตได้อย่างอิสระ และยังมีคอมพิวเตอร์บางส่วนที่ล้าหลังและพัง ซึ่งไม่คุ้มค่ากับการซ่อม ทำให้มีจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ไม่เพียงพอกับจำนวนเด็กนักเรียน ส่วนทางด้านห้องปฏิบัติการต่างๆ ซึ่งมีความจำเป็น เช่น ห้องวิทยาศาสตร์ ห้องปฏิบัติการทางภาษา ก็ยังไม่มีห้องเรียนเช่นกัน ส่วนปัจจัยด้านการบริหาร เป็นปัญหาในเรื่องการโยกย้ายของบุคลากรครูอยู่บ่อยครั้ง ดังนั้นในการบริหารจัดการงานวิชาการหรือความต่อเนื่องในการบริหารงานด้านต่างๆ ส่งผลกระทบในด้านความต่อเนื่องในการบริหารจัดการ

3. แนวทางการบริหารงานโรงเรียนบ้านปางขอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 1 สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการตามกรอบภาระงานวิชาการ 5 ด้าน มีแนวทางการปฏิบัติ ดังต่อไปนี้ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ควรส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนได้ ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้และเครือข่ายการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะกระบวนการและ สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการ (2533 : 1) กล่าวว่า ประโยชน์อีกประการหนึ่ง ที่เห็นได้ชัดเจนจากการที่สถานศึกษาได้จัดทำหลักสูตรขึ้นใช้เอง ก็คือสามารถตอบสนองความต้องการ ความถนัด และความสามารถของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง แม้หลักสูตรกลางจะกำหนดเป็นหลักการไว้ว่า “เป็นการศึกษาที่มุ่ง ให้ผู้เรียนค้นพบความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนเอง” แต่ก็ไม่ค่อยบรรลุเจตนารมณ์ที่วางไว้แม้ ในอดีตและปัจจุบัน ทั้งนี้เพราะโดยข้อเท็จจริง สภาพโรงเรียนและธรรมชาติของผู้เรียนในแต่ละท้องถิ่นมีความแตกต่าง และความหลากหลายค่อนข้างสูง เนื้อหาสาระและรายวิชาต่างๆ ที่กำหนดจากส่วนกลางไม่สามารถตอบสนอง ความต้องการเฉพาะดังกล่าวของโรงเรียนได้ การส่งเสริมให้โรงเรียนกำหนดรายละเอียดของหลักสูตรท้องถิ่น ในบางรายวิชาเพิ่มเติมให้สอดคล้องกับท้องถิ่นและความต้องการของผู้เรียน จึงเป็นทางออกที่จะแก้ปัญหาความจำกัด ของความหลากหลายของหลักสูตรได้ 2) ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ควรมีการรวบรวมข้อมูล สารสนเทศเกี่ยวกับสภาพปัญหาความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น เพื่อกำหนดนโยบายและการวัดผลประเมินผล การเรียนการสอนตามสภาพจริง ทั้งส่งเสริมผู้เรียนให้มีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง พร้อมส่งเสริมให้ครูจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ สอดคล้อง กับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2531 : ค) ได้พบว่าบรรยากาศในชั้นเรียนเป็นส่วนหนึ่งที่จะส่งเสริม ให้นักเรียนเกิดความสนใจในบทเรียนและเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้เพิ่มมาก 3) ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้ มีแหล่งเรียนรู้ ควรมีการร่วมสำรวจแหล่งการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในโรงเรียน ชุมชนและท้องถิ่น เพื่อใช้ในการเรียนการสอนและพัฒนาคุณภาพการศึกษา พัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีและ นวัตกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมเพื่อการศึกษา ขอความร่วมมือไปยังสถานศึกษาต้นแบบ ภาควิชาการ ในการจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Holden and Connolly (2004 : 28 - 46) กล่าวว่า เป้าหมายของการจัดการศึกษาพัฒนาคุณภาพของบุคคลองค์กรและท้องถิ่น ให้สามารถบูรณาการวิถีชีวิตของคนในสังคม สร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่งเสริมการจัดกิจกรรม การศึกษาตลอดชีวิต นำไปสู่การพัฒนาประเทศชาติที่ยั่งยืน 4) ด้านการนิเทศการศึกษา ควรศึกษาและวิเคราะห์

เพื่อทราบสภาพปัญหาและความต้องการในการนิเทศ การชี้แจงทำความเข้าใจแก่ครูผู้สอนเกี่ยวกับการนิเทศ และการรับการนิเทศวางแผนวิเคราะห์จุดด้อยเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา จัดทำโครงการนิเทศตามลักษณะงานภายในสถานศึกษาพร้อมกำหนดปฏิทินการนิเทศอย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Rick, Beryl Lovise (164 : A) ที่พบว่า การจัดทำแผนงาน จัดทำโครงการ และกิจกรรมการนิเทศ มีการกำหนดเป้าหมายวัตถุประสงค์ของการนิเทศในการดำเนินการนิเทศให้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ ผู้บริหารได้แต่งตั้งให้มีผู้รับผิดชอบงานนิเทศอย่างชัดเจน มีการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาให้ชัดเจนเพื่อดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามลำดับ 5) ด้านการวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ในกระบวนการวางแผนควรมีการวิเคราะห์และกำหนดนโยบายทั่วไปเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลการเรียนในเรื่องเครื่องมือ วิธีการประเมินผลการเรียนรู้อตามสภาพจริง และมีการควบคุมให้มีการวัดผลและประเมินผลการเรียนของนักเรียนที่หลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Devanathan (1981 : 5068-A) พบว่า การกำหนดรูปแบบหรือลักษณะการประเมินผลในโรงเรียน โรงเรียนส่วนใหญ่ใช้วิธีการประเมินผลหลายๆ แบบ โดยใช้ข้อมูลจากคู่มือ แบบเรียน การประเมินผลจะเกี่ยวข้องกังบประมาณประจำปี และแนวทางการบริหารงานตามหลักทฤษฎี POCCC ของ Henri Fayol (1923 : 19) สรุปได้ว่า 1) ด้านการวางแผน (Planning) ควรมีการประชุมเพื่อจัดบุคลากรลงสอนในแต่ละสาระการเรียนรู้ตามความถนัด หรือความสมัครใจในกรณีที่ไม่มีครูผู้สอนประจำกลุ่มสาระนั้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มัลลิกา ต้นสอน (2544 : 142) กล่าวว่า การวางแผนทรัพยากรมนุษย์เป็นกระบวนการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล พยากรณ์ ความต้องการและกำหนดแผนด้านทรัพยากรมนุษย์ขององค์กร และสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกองค์กร มีการกำหนดปฏิทินการเบิกจ่ายในส่วนที่เป็นรายจ่ายปกติ เช่น แผนงานตามโครงการต่างๆ เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการเบิกจ่าย ประชุมวางแผนก่อนมีการโยกย้าย เพื่อหามาตรการรองรับในการจัดสรรบุคลากร 2) ด้านการจัดโครงสร้างองค์กร (Organizing) ควรจัดครูลงสอนในสาระที่ไม่มีครูตรงวิชาเอก ให้ครูเสนอตัวเข้ามารับผิดชอบในกรณีที่มีความรู้ความสามารถ หากไม่มีให้ผู้บริหารพิจารณาตามสมควร มีการบูรณาการเรียนการสอนเชื่อมโยงกับสาระการเรียนรู้อื่นในรูปแบบที่หลากหลาย เพื่อลดปัญหาการขาดแคลนครู สนับสนุนให้ครูเพิ่มขีดความสามารถโดยการเข้ารับการประชุมเชิงสัมมนา หรือศึกษาดูงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ เกรียงศักดิ์ ยิ่งเขียว (2540 : 163) กล่าวว่า การฝึกอบรมเป็นแนวทางและความพยายามที่จะทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับความรู้ใหม่ๆ ได้รับความชำนาญในการปฏิบัติงานมากขึ้น และเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานและแก้ปัญหา ตลอดจนมีทัศนคติที่จะพัฒนาปรับปรุงงานให้ดีขึ้นตามแนวทางที่องค์กรกำหนดไว้ มีการสานสัมพันธ์กับทางชุมชนในรูปแบบต่างๆ เช่น กีฬา การรณรงค์ กิจกรรมทางศาสนาและกิจกรรมในหมู่บ้าน 3) ด้านการบังคับบัญชา (Command) ควรมีการนิเทศ กำกับติดตาม ให้ความรู้ โดยหัวหน้าวิชาการหรือผู้บริหารสถานศึกษา และนำผลการประเมินการนิเทศไปใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ตามแบบศตวรรษที่ 21 จัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง จัดสถานที่ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ รวมถึงสนับสนุนให้ครูใช้แหล่งการเรียนรู้ในและนอกโรงเรียนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธัญชนก แสงใส (2558 : 91) กล่าวว่า การเลือกใช้แหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ในท้องถิ่นมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน ใช้เป็นแหล่งความรู้เพิ่มเติมให้กับเด็กที่เสริมและเพิ่มเติมจากหลักสูตร และการเลือกใช้

แหล่งเรียนรู้นั้น ครูผู้สอนจะเลือกแหล่งเรียนรู้ที่อยู่ในท้องถิ่นเป็นอันดับแรก 4) ด้านการประสานงาน (Coordinate) ควรมีการประสานงานกันเป็นลำดับขั้น เพื่อเป็นการกระจายอำนาจการบริหาร สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปกรณ์ภุช อินทร์มงคล (2550 : 82) กล่าวว่า การพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีมาตรฐานตามแนวทางการปฏิรูป การศึกษาของกระทรวงศึกษา เป็นการลดขั้นตอนการบริหารงาน อีกทั้งควรจัดประชุมให้ผู้ปกครองทราบถึง ความสำคัญ ข้อกฎหมาย และพรบ.การศึกษา เพื่อให้ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการศึกษา ให้มีการประสานงาน ระหว่างภาคีเครือข่ายในการจัดแหล่งการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder) มีการสานสัมพันธ์ และประชุมเพื่อรับทราบขอข่ายในการปฏิบัติหน้าที่ของตน เพื่อให้การทำงาน บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน 5) ด้านการควบคุม (Control) ควรส่งเสริมให้ครูมีการดำเนินการวัดผลและประเมินผล การเรียนรู้ โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง มีการวิเคราะห์ผลการเรียนของนักเรียนเพื่อหาแนวทางช่วยเหลือ นักเรียนรายบุคคล และกำกับติดตาม ประเมินผลกระบวนการวัดผลประเมินผลผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ พร้อมทั้ง พัฒนาแหล่งเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เป็นที่รู้จักแก่สังคม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การดำเนินการบริหารงานวิชาการ ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษา รวมถึงผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ทางการศึกษาทุกภาคส่วนจำเป็นต้องศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการก่อนการดำเนินการเพื่อตรวจสอบ สภาพปัจจุบันของโรงเรียนว่าอยู่ในระดับใด
2. ผู้บริหารทางการศึกษา คณะครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองและชุมชน ซึ่งถือว่าเป็นผู้ที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ควรหาวิธีการที่สามารถบริหารจัดการกระบวนการบริหารงานวิชาการให้ สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาและสภาพบริบทของสถานศึกษา
3. การดำเนินการบริหารงานวิชาการให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันและบรรลุตามวัตถุประสงค์ของ องค์กร ดังนั้นผู้บริหารหรือหน้าหน้าฝ่ายงานต่างๆ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องร่วมกันกำหนดโครงสร้างการบริหารงาน วิชาการร่วมกันและเผยแพร่ความรู้สู่บุคลากรในองค์กรได้รับทราบโดยถ้วนหน้า

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาความแตกต่างของสภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพื้นที่สูงในกลุ่มตำบลห้วยชมภู หรือโรงเรียนขยายโอกาสด้วยกัน
2. ควรศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมาเป็นข้อมูลการบริหารจัดการงาน วิชาการในโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ
3. ควรศึกษาแนวทางและเปรียบเทียบการบริหารจัดการงานวิชาการด้วยเทคนิคและวิธีการรูปแบบ ที่หลากหลาย
4. ควรศึกษาโรงเรียนต้นแบบด้านการบริหารงานวิชาการที่ยอดเยี่ยม และมีแนวทางการดำเนินงาน วิชาการที่มีประสิทธิภาพ ของโรงเรียนพื้นที่สูงในกลุ่มตำบลห้วยชมภู

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2533). *หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2545*. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงฯ.
- เกรียงศักดิ์ เขียวยิ่ง. (2540). *การบริหารทรัพยากรมนุษย์และบุคคล*. ขอนแก่น: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ชญชนก แสงใส. (2558). *แนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียนเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเทศบาล 3 ศรีทรายมูล*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. เชียงราย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- ปกรณ์กฤษ อินทร์มงคล. (2550). *ความพร้อมของข้าราชการครูที่มีต่อการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษา ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 1*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร. กรุงเทพมหานคร.
- มัลลิกา ต้นสอน. (2544). *พฤติกรรมองค์กร*. กรุงเทพมหานคร: เอ็กซ์เบอร์เน็ท.
- วารภรณ์ อริยธนพล. (2552). *การศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครราชสีมา*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา. นครราชสีมา.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. (2558). *รายงานผลการจัดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2558*. กรุงเทพมหานคร: สถาบันฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2541). *ชุดฝึกอบรมตนเองการนิเทศภายใน โรงเรียนประถมศึกษาอย่างเปิดระบบ*. กรุงเทพมหานคร: คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. (2531). *การบริหารโรงเรียนเอกชน*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานฯ.
- สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย. (2558). *รายงานการจัดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2558*. เชียงราย: สำนักงานฯ.
- สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย. (2559). *รายงานการจัดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2559*. เชียงราย: สำนักงานฯ.
- Devanathan. (1981). *Educational Evaluation in the School District of West Virginia. Dissertation. Abstracts International. 6(5), 5068 - A.*
- Henri Fayol (1923). *Industrial and General Administration*. New Jersey: Clifton.
- Holden and Connelly. (2004). *The learning city : Urbansustainability education and building toward WUF legacy*. Ottawa: Government of Canada.

Rick, Beryl Lovise. (1996). Professional Development and Burnout for Social workers in Practice.
Dissertation Abstracts. 3(4), 164 - A.